

Vera u boga počiće iz čuđenja što jesmo i znanja da nećemo uvek biti. Da jesmo oduvek i za svagda, šta bi nam trebalo izvan nas! Bili bismo dovoljni sami sebi, i oslonac naš bio bi u nama. Mi nismo oduvek i nismo za svagda, a boga, međutim, nema. Tako smo osuđeni na same sebe. Nema, naizgled, stravičnije osude, a dela čovekova, naprotiv, sve više govore da ga ta presuda konačno oslobađa.

Ali, i nadalje traje strah, naročito od delimičnog poznavanja onoga što nikada do kraja nećemo upoznati. Sasvim je izvesno da se neće stvarati nov mit, a otud je isto tako sasvim izvesna i opasnost da čovek bude razoren. Jer, mit je uslovljavao da čovek i u strahu ostane celovit.

Vaseljena... Koristi li govoriti! U svakoj reči čitava vasiona, a ni jedna reč ne može nadvikati njen muk. Leden i gluv pljusak spira naša lica. Samo glasom možemo uvis dok padamo kroz beskonačno i beskrajno.

IZ KOMENTARA PSALAMA

PSALAM PRVI I POTONJI

O, da mi nije čuđenja što jesam,
i plača što neću u veke biti,
ne bih ti, Gospode, imena u usta uzimao.
Jer, gle, muk je leden u vasiljenoj,
duboka je pustoš nebeska,
i pticama visokijem od nje um se zavezuje,
i poj kojim je grlo njihovo okićeno
zamrzava se.

PSALAM LJUBAVI

I viknuh ime njezino,
i glas moj u vazduhu pticom se učini.

PSALAM GONJENOG

I govorah im život,
i krotkost bejaše na jeziku mojemu.
Na tragu su mi, Gospode.
Srđžba je u ruci koja na maču počiva,
i u srcima njihovijem noć je.
Hištar je gnev njihov,
opkoliće me zlom svojim.
Staću, i licem se svojim k njima okrenuti.
Ne vidi li oko moje srama na obrazu njihovom,
i reč moja ne nađe li duše u telu krvnikovu,
ne izbavljam me oda lova njihovog.
Jer, kome da govorim izbavljen i iz daleka
kada je glas moj k njima vikao?

PSALAM SMRTI

Evo viče zemlja k meni,
čas je.

PSALAM BESKUĆNOG

U domovima prijatelja mojih
ognjište i san se dime,
a ugljevlje je moje hladno,
i po svelu je vasionome rastureno.
Evo sam na drumu, kropi me pljusak vremenski.
Pokucaj na vrata onijeh koji me prijateljem
zvahu,
i kojima uzvračah, govoreći: „Braćo moja“.
A, gle, vrata su njihova tvrdo zamandaljena,
kao školjka što vodom je morskome zapečaćena.
Ti vidiš, Gospode, da dolazim prav u srcu,
i da namera je blaga u duši mojoj.
Kojima je na vedama san,
ti neće prignuti uho svoje
glasu koji više k njima,
jer pristijem iza dalekog vremena,
i u noći.
Na koje uzglavlje da u odmor legnem kosti
svoje,
i duša moja da bude kao lišće u svetlosti
sunčevoj?
Znam, Gospode, i za stud moj negde si vatru
užgao.
A, gle, ja hodim, i ne nalazim je,
hodim, i ne dohodim joj.
O, lečiću na puč, i licem u kal pašću,

I necu se micati nigda.
Neka me stigne kar tvoji,
i neka budem za rug prolazniku nenavidnom.
Neka se učini oda me
priča sramotna u ustima oholijem.

PSALAM LJUBAVI

I uzreh ženu koja umah omilje srcu mojemu,
i pozvah je u log moj, govoreći:
„Pođi sa mnom u log moj,
jer biću gospodar tebi služeći te“.
A kada telo i vas život joj
obgrlih krvlju svojom kao grivnom zlatnom,
videh da sam stranac u oku njezinom,
i da joj duša
ne beše na usnama kada me ljubljaše.
A, gle, toplo se dodiruje biljka peludom svojim,
i list njezin kao srce je.

PSALAM PARBE S GOSPODOM

Voda sam koja sahne, i vazduh koji ocvetava,
i vatra koja se pepeli, i kal koji se u prah utire,
koji se u prah utire i biće predat viorovima.
Jer, dani su moji brzi,
lav u trku za mladom jelinjim,
i pogibao je moja vidljiva kao zvezda sunčana.
Na čelu mi je sen smrtni.
I zato te, Gospode, Bože grčini mojoj,
prizivljem, i kažem:
Otkloni oda me prut milosti svoje,
utрни u meni žizak moj,
jer preteško je breme dara tvojega,
ne mogu ga poneti.
Ti reče: „Svetlost ti je pisana“,
a na putove moje mrak si metnuo.
Telo je moje okovano u putama,
i duša je moja u stupu mraka uhvaćena.
O, gle, jada je mojih više nego u cara talanata.
Zašto me iz utrobe izvadi,
i dade mi što ne iskah?
Eda li me stvori za plač,
i tebe da spoznam koji nisi radost?
Ti obznanjuješ jakost svoju,
Da, u vetar je glas meni,
i kažeš glasom strašnjim:
„Što je god pod svijem nebom, moje je“.
A poradi rana mojih, moja usta cviljahu,
i bol oda rana mojih
meni je u imanje.
I utirući u prah krv moju,
ne uzimaš li više nego si darivao?
Da, u vetar je glas meni,
jer odbacićeš razlog moj, govoreći:
„Šta je čovek da je prav?“
A usta moja vikaće jauk moj,
i kada svedoče za me, neće me osuditi:
Eda li ruke tvoje,
gnječeći glinu za kip moj,
ostadoše čiste?

BOŠKO IVKOV

psalmi